

Pasování prvňáčků na čtenáře v Jablonném v Podještědí [1]

Autor:

- [ZPĚVÁKOVÁ, Dana](#) [2]

Číslo:

- [2019, ročník 28, číslo 2](#) [3]

Rubrika:

- [Celostátní akce](#) [4]

Klíčová slova:

- [děti](#) [5], [Knížka pro prvňáčka](#) [6], [Městská knihovna Jablonné v Podještědí](#) [7]

Region:

- [07 Liberecký region](#) [8]

[Knihovna v Jablonném](#) [9] je malá, má cca 14 000 svazků, 260 čtenářů (z toho je 110 dětí do 15 let), dva počítače pro veřejnost a pořádá přibližně 90 akcí za rok. Je to knihovna „jedné knihovnice“, tak mi dovolu, prosím, výraz „má knihovna“, na který ve článku asi párkrát narazíte.

Možná není dětské oddělení veřejných knihoven v naší republice, které nepasuje prvňáčky (někdo druháčky) na čtenáře. Výjimkou není ani naše knihovna. Jak tedy popsat pasování, které je tak notoricky známé? Základ máme vesměs všichni stejný. Je jím žádost adresovaná SKIP, který každoročně vyhlašuje další ročník projektu na podporu čtenářské gramotnosti [Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka](#) [10]. Cílem projektu je rozvoj čtenářských návyků žáků již od prvního ročníku školní docházky.

Mám výhodu. Naše městečko je malé a je tu jenom jedna základní škola. Z toho plyne, že jsem zatím vždy dostala pro prvňáčky všechny požadované knížky. Můj nejvyšší požadavek byl něco přes 80 knih.

Naši prvňáčci nedostávají pouze knížku z projektu. Dostávají i dvanáctistránkové omalovánkové leporelo, kterým je provází Jabloňový skřítek a seznamuje děti s Jablonným a jeho zajímavými stavbami, kouty a osobnostmi. Leporelo vytvořila knihovna ve spolupráci s ilustrátorkou Pavlínou Kourkovou. Dále děti dostávají glejt se svým jménem, který potvrzuje jejich pasování na rytíře – čtenáře a kde mají sepsán slib, který složily.

[11]

Ukázka z omalovánkového leporela

Všechno se vyvíjí a podobně je na tom i naše pasování. Prvnímu pasovacímu glejtu jsem opálila okraje nad plamenem svíčky, byla na něm i pečeť (z Podlemberského království) a byl převázán krásnou stuhou. Jak možná všechny napadne, tyto glejty neměly dlouhé trvanlivosti. Už když děti odcházely z pasování z knihovny, byly glejty pomačkané a o jejich původním tvaru – srolování do ruličky – se dalo možná uvažovat jen při bujné fantazii. Ani glejty předávané v euro fóliích na tom nebyly nejlépe. Proto jsem přešla k zalaminovávání. Text na glejtech se také v průběhu času mění – to podle nálady a momentálního tvůrčího ducha.

Protože pasuji sama, nemám možnost se při pasování tak „vyřádit“ jako některé kolegyně či kolegové pracující v týmu. I tak je pasování stále inovované a doplňované. Začínala jsem ve slavnostním oblečení, i děti přišly slavnostně oděny. Některé však byly kvůli tomu značně nervózní a nebyly schopny přečíst ani jednu větu. Pak tedy přišla na řadu písmenková víla, která se s dětmi bavila o abecedě, písmenkách a slovíčkách a hrající si děti na tom byly se čtením hned lépe. Teď pasuje „jenom“ paní knihovnice. Nad hlavou mi visí závěs z písmenek, se kterými si s dětmi hrajeme. Děti už číst nemusí. Dostávají jenom úkoly typu: Ukaž mi první písmenko z tvého jména a příjmení. Které písmenko po otočení nohama vzhůru čteme stejně? Z kterého písmenka po otočení nohama vzhůru vznikne jiné písmenko? Když přidáš některým písmenkům nožičku, vzniknou nová písmenka. Najdeš taková?

Poslední úkol se zdá být jednoduchý, ale ne vždy se zadaří splnit ho na výbornou. Jsou vyvolány čtyři děti, kterým je rozdáno po jedné kartičce, na které je napsáno jedno slovo. Všechna čtyři slova tvoří dohromady větu. Děti musí (otočené zády k publiku) větu složit a pak před ostatní děti předstoupí vedle sebe tak, aby spolužáci mohli tuto větu přečíst. Tu nahlas přečte jedno dítě a ostatní posuzují, „jestli to zní česky“ a jestli by si neměla některá slova vyměnit místo. Takto se vystřídají všechny děti. Tím je složena poslední zkouška a děti mohou být pasovány.

[12]

Složit větu ze čtyř slovíček není tak jednoduché, jak se zdá

[13]

Radostní rytíři a rytířky v roce 2019

Poslední dárek, který děti dostávají, je pozvánka, která platí do konce června a dětem nabízí možnost odnést si z knihovny svou první čtenářskou průkazku zdarma. Pravda je, že o tuto „radost“ (kterou děti projevují, když jim při pasování vyprávím o kouzlu pozvánky) je čím dál tím menší zájem. Čím to je, je otázka pro jiné diskuzní fórum.

[14]

Letošní prvňáčci se všemi svými odměnami z pasování

Faktem ale je, že radost dětí z pasování je zřejmá. Dokonce mi rodiče vypráví, jak doma musí mít vystavený glejt a že ho vezou ukázat babičce a dědovi, protože jejich Pepíček je teď přeci „rytíř“. A pak, když si děti chodí posledního června pro vysvědčení, přistane mi odpoledne pár kyticek či jiných dáreků na stole také. A ne vždy je to poděkování pocházející od rodičů. Často prý děti dávají pokyny rodičům, komu co chtějí dát a mezi „vyvolenými“ je i knihovnice.

Už šestým rokem do Jablonného jezdí i prvňáčci ze základní školy v Dubnici, která sice místně přísluší pod Stráž pod Ralskem, ale nějak se dozvěděli o našem pasování. Dětiček bývá do deseti. Nejdříve je čeká hra na to, jak se vaří kniha. Povídáme si o tom, proč vlastně knihy začaly vznikat, o jejich předchůdcích, proč knihy čteme, co se dříve k psaní používalo atd. Znáte to jistě sami. Děti dostanou role spisovatele, ilustrátora, redaktorkou je knihovnice, pak potřebujeme tiskaře, který kontroluje stroje, papíry, tonery, na řadu přijde lepič, balič, závozník, prodavačka a nakupující čtenáři, kteří čekají na novinky u svého oblíbeného knihkupectví. Po této hře plné smíchu a veselí dojde k pasování dubnických prvňáčků. I oni dostanou leporelo o Jablonném, ale také knihy, které jim připravila paní učitelka. Mám opravdu velkou radost, že se pro dubnickou školu stala tato akce už samozřejmostí a že k nám stále jezdí.

[15]
Posezení nad knížkami s prvňáčky z Dubnice

[16]

Pasování prvňáčků z Dubnice na čtenáře

Knížka pro prvňáčka letos zaznamenala změnu – museli jsme si za ni připlatit. Neříkám, že mám skvělý rozpočet, ale mou knihovnu toto navýšení nepoloží a jsem stále ráda, že mohu dětem nabídnout knihu, která byla vytvořena pouze pro ně a na pultech knihkupectví se v daném roce rozhodně objevit nemůže. Je jen pro prvňáčky, kteří se naučili tolik nových věcí.

Nás knihovníky spojuje spousta podobných činností a bývá zajímavé si např. na setkání klubka (v rámci [Klubu dětských knihoven](#) [17]) povídat o tom, co kdo jak dělá. I pasování je všude jiné a přeci se stejným cílem. A i když jsme občas nebyli spokojeni s právě vydanou knížkou pro prvňáčky (textově nebo z důvodu rozpadající se vazby), stejně se nadále snažíme malé čtenáře získat pro to kouzlo přečíst si knížku, stát se součástí děje, bát se a radovat s hlavním hrdinou, umět udělat rýmy k básničkám, vyprávět se zaujetím o tom, co jsem se právě dočetl.

Co bych si popřála do dalších let s projektem Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka?

Spokojené děti, jež by si knihu vybraly jako dárek, který udělá radost. Hezké knížky srozumitelné právě prvňáčkům. Rodiče, kteří chápou, proč je čtení důležité. Víc času na to se věnovat malým čtenářům. Spoustu kreativních nápadů a schopnost děti zaujmout. Učitele, kteří ví, že povinná četba může být dobrovolná, kdy si dítě vybere téma, které se mu líbí, a knížku si rádo přečte. To, aby každé dítě vidělo doma aspoň jednoho rodiče s knížkou v ruce a vědělo tak, „že je to normální“. A knihovníkům bych popřála, ať neztrácejí naději, když se ztrácejí malí čtenáři. Dělají práci „srdcovku“ a kolegové – srdcaři – jim vždycky napoví, jak dál.

Obrazový doprovod pochází z archivu Městské knihovny Jablonné v Podještědí.

URL zdroje: <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2/pasovani-prvnacku-na-ctenare-v-jablonnem-v>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2/pasovani-prvnacku-na-ctenare-v-jablonnem-v>
- [2] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/autori/zpevakova-dana>
- [3] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2>
- [4] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/rubriky/celostatni-akce>
- [5] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/deti>
- [6] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/knizka-pro-prvnacka>
- [7] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/mestska-knihovna-jablonne-v-podjestedi>
- [8] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/regiony/07-liberecky-region>
- [9] <https://knihovnajablonnevp.webk.cz/>
- [10] <https://www.skipcr.cz/akce-a-projekty/akce-skip/projekt-uz-jsem-ctenar-knizka-pro-prvnacka/projekt-uz-jsem-ctenar-2013-knizka-pro-prvnacka-2018-2019>
- [11] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/586/zpevakova6.png>
- [12] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/586/zpevakova1.jpg>
- [13] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/586/zpevakova2.jpg>
- [14] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/586/zpevakova3.jpg>
- [15] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/586/zpevakova4.jpg>
- [16] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/586/zpevakova5.jpg>
- [17] <https://www.knihovnadobris.cz/kdk-skip/>